

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:	
Egy évre	240 Lel.
Fél évre	120 Lel.
Egy negyed évre	60 Lel.
Egy hónapra	20 Lel.

Hirdetések árszabása megegyezik a díjazás mellett vételárakkal.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG
Aradi Városi Önkormányzat Vezetőségének felkérésére
KIAJÁNDÉKOZTATÁS:
Aradi Nyomda Vállalat
Bulvár ut. Bogala Ferdinánd I.
(József) Könyvesház 22. szám.
TEL. 1500-1501

ARAD, 1922

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Szombat, július 29.

Mai számunk főbb közleményei:

HÉJASÉKAT SZABADON BOCSAJTOTTÁK.
A MAGYARORSZÁGI ANTANT-MISSZIÓKAT FELOSZLATJÁK.
A BAJOR-NÉMET KONFLIKTUS.
FRANCIA-OROSZ KÖZELEDÉS.
ENVER BASA DÖNTŐ VERESÉGE.
LANDAUÉK BORZALMAS MEGKINÓZTATÁSA.
ELASOTT HULLÁT TALÁLTAK BULSESTEN.
MEGLOPOTT ARADI RENDŐRKAPITÁNY.

Visszaélés

az olcsó hus kimérése körül.

Más városokban olcsóbb a hus.

Aradváros közönségének olcsó hussal való ellátása biztosítva van. A közönség tájékoztatása céljából fontosnak tartjuk megismertetni azt, hogy az aradi mészárosok milyen kötelezettséget vállaltak az olcsó hus kimérésénél. A mészárosok, mint ismeretes 8-10 és 12 leiert kötelesek árusítani a konzorciumtól átvett szarvasmarhák húsát és pedig:

Marhahus eleje 8 lei.

marhahus hátulja 10 lei.

vesepecsenye 12 lei.

A mészárosok szerződésileg kötelezték magukat, hogy a fenti árnál többet nem kérnek, mert ellenkező esetben szerződés szerinti követelményeket és a város megvonja tőlük az árusítási engedélyt. Dacára ezen kötelezettségüknek egyes mészárosok ma délelőtt 14 leit kértek a marhahus kilogramjért. Ez mindenesetre visszaélés, mely ellen a közönségnek védekeznie kell!

A fentiekon kívül még egyebret is rá akarunk mutatni. Mikor a kormány kiadta azt a rendeletet, hogy az exportáló kereskedők csak azon feltétellel szállíthatnak élőállatot Romániából, ha az állatok mennyiségének 50 százalékát a városok élelmezésére engedik át, az volt az intenciója, hogy a városok közönsége olcsó hussal legyen ellátva. Ezért a kormány kötelezte az exportőröket, hogy a szarvasmarha kilogramját élőhelyben hat mázsáig 4 lei maximális áron adják át a városoknak. Hat mázsán felüli állatoknál pedig 5-6 leit kérhetnek kilogrammonként. Az átadásra kerülő szarvasmarhák nagyobbára hat mázsánál kevesebbet nyomnak, ezért a konzorcium 4 leiert vásárolja kilogramját az exportőröktől és 5 lei 50 banleiert adja el a mészárosoknak,

akik a fent jelzett áron kötelesek azt kimérni a közönségnek.

Ha a város vezetősége nem a konzorciumon keresztül juttatná a kvótamarhákat a mészárosokhoz, nagy összegű takarítást meg és ami a legfontosabb, olcsóbban tudná a közönséget hussal ellátni. Nem kifogásoljuk azt, hogy a város jövedelmét biztosít magának a kvótamarhahus elárulásából, azonban alkalmazkodnia kellene a kormány intencióhoz és anélkül, hogy a város házipénztárát megrovíttatná, a húst még olcsóbban juttatná a közönség rendelkezésére. Lugojon például a város igen célszerűen oldotta meg ezt a kérdést. A szarvasmarhákat átadta a jelentkező mészárosoknak, akik kötelezték magukat, hogy a húst és a zsiradékot a város rendelkezésére bocsájtják. Ez a megoldás busás jövedelmet biztosít a városnak és a közönségnek is előnyös válik, mert ott a vesepecsenyét 10 leiert és a szarvasmarha többi részét 8 leiert árusítják. Hogy mennyire előnyös volt az ilyen intézés a közönség szempontjából, bizonyítja az, hogy azok a mészárosok, akik nem árusítják a kvótamarhahúst a legnagyobb konkurrenciát fejtik ki és ma már Lugojon 6 leiert lehet kapni a marhahus

előleget. A lugoji városi tanács most azt tervezi, hogy a kvótamarhahus kilogramját is 6 leire szállítja le. Ha nézzük az arctélyi városokban érvényben levő húsárakat látjuk, hogy 8-10 leinél sehol sem drágább a kvótamarhahus. A város vezetőségének a házipénztár gyarapítása mellett — ami elvitatlanul a közönség érdeke is — arra kell törekednie, hogy első sorban a közönség minél olcsóbb hushoz jusson.

Lloyd-George

a hágal konferenciáról.

(Beszéd a hágal konferenciáról.)

LONDON. Az alsóházban előterjesztett a hágal konferenciáról szóló jelentésre Lloyd George miniszterelnök válaszában többek között a következőket mondotta Oroszországról:

— A három évvel ezelőtti európai helyzettel szemben ma határozott javulás állapítható meg. Bizonyíték nincs arra, hogy az orosz nép jelenlegi kormányát óhajtotta volna, legfeljebb eddig némán tűrte a kormány erőszakos hatalmát. Az orosz állapotok megjavulása nem várható addig, amíg civilizált a világ, nem megy az oroszok segítségére. A legtöbb konferencián előnyös az, hogy Oroszországot nevelik és a fennálló tényekkel

Halhodzsa rablóbandája,

(Folytatása és vége.)

1918-19 telén pár ezer főből álló csapatral Halhodzsa megjelent Os ó városában és követeket küldött az új város parancsnokához, hogy adja át a várost. Azok azt üzenték vissza neki, hogy jöjjen és vegye el. Nem jött, ellenben egész éjjelen át az ó városban mutatott és azok felett a szánt és kergizet felett, akik orosz szolgálatban voltak, mindjárt vértörvényszéket is állt. Az új város helyőrsége egész éjjel készenlétben volt és táviratilag kért segítséget Andzszán és Szkobelev városoktól. Másnap reggel már Halhodzsa megtudta a veszély közeledését és kimenekült az ó városból annak ellenére, hogy az új városból szakadatlan ágyúzták a kijáratokat. A vörös csapatok, hogy megbüntessék az ó várost, amiért vendégül látta a rabokat, (jóllehet akarata ellenére) fölgyújtották az ó város centrumában levő nagy földött bazárokat és a parancsnok három napos szabadrablást azok valószínűleg nem felejtették még el. Ezek fegyveres kíséret nélkül akartak utazni, amiből a rablók láthatják majd, hogy semleges európaiakkal van dolguk. Csak a tiszték nem helyezték az ilyen formában való utazást. Szavazás

szelvet, posztót, szőnyegeket és minden megmozdíthatót. Sainlatos dolog, hogy a katonák biztatására a hadifogoly legénységéből is sokan részt vettek ebben a könnyű vagyonszerzésben.

Megjött 1919 tavasza. Az új rendszernek megfelelő rendelet szerint a hadifogoly tisztek és legénység a láger ügyeket közös gyűlésen kellett elintéznük. A láger parancsnokság ekkor Taskenből kapott egy a láger elszállításáról rendelkező táviratot. A hadifoglyok efelett két csoportra szakadtak. Egyik fél (az összes legénység) azt vitatta, hogy a hadifoglyokat hazaszállítják, azért jött a távirat. Tehát minden alkalmat ki kell használni, hogy a láger elkerüljön innen. Indokolták nézetüket azzal, hogy ha a mindig szaporodó muzulmán rablóknek egyszer valóban sikerül a várost elfoglalni, a legkevésbébb gyilkolásnak lesznek az áldozatai, mert hisz a három napos szabadrablást azok valószínűleg nem felejtették még el. Ezek fegyveres kíséret nélkül akartak utazni, amiből a rablók láthatják majd, hogy semleges európaiakkal van dolguk. Csak a tiszték nem helyezték az ilyen formában való utazást. Szavazás

döntött. Annak ellenére, hogy a vörös helyőrség parancsnoka Holvodov figyelmeztette a lágert hogy várjanak két napig, amikor is 6 megfelelő kíséretcsapatot tud adni, hogy veszélytelenül érjék el Andzszán városát, mint első vasúti állomást a hadifoglyok aprillis 3-án, kora reggel nagykerékű szánt, arbákra pakolták föl és minden kíséret nélkül indultak el. Csak hat magyar tiszt maradt ott, számot vetve minden veszélyes eshetőséggel. A távozó csoportot délelőtt 11 órakor Andzszán előtt mintegy 12 verszt távolságra Halhodzsa elfogatta rablócsapataival.

A továbbiakat megírta az „Aradi Közlöny” keddi száma. Hónapok mulva sikerült szerencsésen elhagynom Ost. A város ez után kézzel-kézre járt de már nem Halhodzsa, hanem Madamin bey csapatral foglalták el. Kinek Halhodzsa csak parancsnoka volt. Egy ilyen alkalommal beszélt Madamin dr. Rác. 1920 tavaszán Madamin bey béketárgyalásokat kezdett az oroszokkal Szkobelev városában. A föltételek szerint Madamin bey nem tette le a fegyvert, de egész csapatával szovjet szolgálatba lépett. Egy éppen ott jövő kulturvonal-

hoz — melyen én is utaztam — csatolták Madamin bey három waggonját, melyek egyikében 6 a kíséretével, a másodikban testőrsége, míg a harmadikban loval voltak elhelyezve. Kocsijában fogadott engem audiencián, törekösen a waggon padján. A nagy rabló széles fejű zömök muzulmán. Tengerzöld frens kabát, lovaglónadrág, sárga csizma ezüst sarkantyúval, ez volt az öltözete, fején a muzulmán kivarrásu tarka tyibityéjka. Nyájas volt, elmondta, hogy nagyon sajnálja, hogy a szomorú eset megtörtént. Mentetődött, hogy ő nem hibás Halhodzsa az oka mindennek, mert részeg volt. Ezért Halhodzszát be is zárta, de az megszökött a fogságból. És tekintve azt, hogy ők akkor együtt dolgoztak, nem zárta be Ismét.

Egy-két hónap mulva azután mikor Madamin bey ígéretéhez híven az engedetlen Halhodzsa ellen fordult az elfogattatás és levágott fejét körülfordoztatva a rablók között ezt a beszédet tartotta: „Igy járjon mindenki, aki fölmeri emelni kezét a muzulmánosság igaz ügye ellen!”

Ez azonban már több volt, mint rablás. Ez más a muzulmánosság nemzeti mozgalma volt.

megismertetik. Oroszország köl-
osónre szorul, hitelt azonban mind
addig nem kap, amíg ott a biz-
tonság helyre nem áll. Oroszor-
szág konszolidációjá felé vezető
egyetlen útja az, ha elismeri fe-
lelősségét a háboru előtti és a
háboru alatti közsönökért. Ha
Oroszország igentel és vállal-
kozásait a gyakorlatban is meg-
tartja, akkor itt az ideje, hogy
diplomáciai tekintetben is teljes
mértékben elismerjék.

Védekezés

a kolera ellen

(A megyei orvosi hivatal intelmé.)

A megyei orvosi hivatal érte-
sítést kapott a clujai (kolozsvári)
egészségügyi főfelügyelőségtől,
hogy a besszarábiai *Rascăiesd*
községben több kolera megbetege-
dés történt. Eddig csak a régi ki-
ráltságbeli *Jefov* megyében törté-
te fel a fertőző kolerajárvány. A
besszarábiai koleraesetek most
arra indították a főfelügyelőséget,
hogy utasítsa az aradmegyei or-
vosi hivatalt is, hogy minden esz-
közzel gátolja meg a veszedelmes
járványt a megyébe való behu-
rcolását. A megyei orvosi hiva-
tal különösen arra inti a közönsé-
get, hogy vigyázzon az ivóvíz
tisztaságára, folyók és patakok
vizét ne használja háztartási cé-
lokra. Ügyeljenek az élelmiszerek
tisztánkezelésére is és ne egyék
senki éretlen gyümölcsöt. A ren-
delés utasítja az orvosi hivatalt,
hogy tartasson előadást a közönség
részére a járvány ellen való
védekezés módjairól. Dr. *Bradean*
Athinnaz megyei főorvos a ren-
delés értelmében a megye különböző
köz ponti fekvésű helységeiben fog
ilyen előadásokat tartani. A ren-
delés utasítása szerint ha csak egy
koleraeset is fordulna elő a megyé-
ben, már a timisóarai bakteriolo-
giai intézet segítségét kell igény-
be venni vizsgálat céljából.

Meglopott rendőrkapitány.

(Gyanúsítva egy takarítónó.)

A második kerületi rendőrke-
rület vezetőjét *Mladin* Jenő ren-
dőrkapitányt ma reggel kellemetlen
meglepetés érte. Valaki lakásából
a hopta 1000 leit tartalmazó pénz-
tárcáját. Arad második kerületé-
ben a legritkább esetben történnek
lopások vagy lopások. A másod-
ik kerület jómadaral ugyanis is-
merik *Mladin* kapitányt és tudják,
hogy hamarosan hurokra keriti
léket. Éppen ezért a második kerület
tolvajai és befőrei inkább más ke-
rületekbe mennek szerencsét pró-
bálni. Valamelyik naiv tolvaj talán
mert nem ismerte az ottani hely-
zetet — pont *Mladin* kapitányt
fosztotta ki. De a hallatlan me-
létségének vagy tudatlanságá-
nak csakhamar megitta a levét,
mert a tolvaj egy takarítónó sze-
nélyében már a rendőrség fogdá-
ában ül. A takarítónó egyelőre az
állagadó álláspontot foglalja el.

Héjjasékat szabadon bocsátották.

(Rendes bíróság fog itélkezni.)

BUDAPEST. Dr. *Polányi* Ala-
dár főügyész helyettes az ügyész-
ség jelenlegi vezetőjét ma *Daru-
váry* igazságügyminiszter magá-
hoz kéréte és közölte vele, hogy
a Héjjas ügyben minden politikai
befolyástól tisztán az ügyészség
belátására bízta, hogy milyen
joggyakorlatot kövessen. *Polányi*
azonnal magához kéréte a minisz-
teri kihallgatás után *Miskolc*zy
Ágoston ügyészt és rövid tanács-
kozás után meghozták az ügyész-
ség végzését. A végzés a követke-
ző: Miután az ügyészség úgy ta-
lálja, hogy *Héjjas* Iván, *Bónis* La-
jos, *Petrichevich-Horváth* Béla,
dr. *Lévay* Ferenc, *Pleszkács* Fe-
renc, *Meleg* László és *Erőss* Géza
bűnösségének bebizonyítása hosz-
szabb időt venne igénybe, ami pe-
dig ellenkezik a statáriális eljárás
szabályaival, ügyüket a rendes bi-
rószági eljárás alá utalta. Fogva-
tartásukat pedig nem tartja indok-
oltnak az ügyészség és ezért
valamennyiüket szabadlábra he-
lyezte. Ebben *Osváth* Zoltán,
Juhász Lajos, *Fodor* Lajos, *Baló*
Ferenc és *Brandt* István terheltek
ellen a vizsgálati fogságot tovább-
ra is fenntartani kívánja, mert
ezeknek cselekménye súlyosabb
beszámítás alá esik és így további
fogvatartásuk indokolt. De ügyü-
ket szintén rendes bírósági eljárás
alá utalták.

BUDAPEST. A legutóbbi Kec-
keméni küldöttségjárás esetéből
kifolyólag a nemzetgyűlés kupola-
csarnokában történt incidensek

Irodalom és művészet

Szeghő Lili bucsuja.

Szeghő Lili távozására kelte-
metlen meglepetésként hatott
Arad színházlátogató közönsé-
gére. Ezek hosszú sora óta ma-
gunkénak tekintették ezt az isten-
áldotta művész-leányt, és úgy
éreztek, mintha mindig közöttünk
lett volna és mintha mindig kö-
zöttünk kellene maradnia. Mi-
kor először hallottuk operát
énekelt terjedelmes, gyönyörűen
iskolázott hangjával. A közönség
azonban operettet kívánt az ope-
ra helyett és szübbretet, aki ugye-
sen mozog, pompásan táncol és
izléssel öltözködik. *Szeghő* Lili
márcól-holnapra operett-diva lett,
az aradi közönség dédelgetett
szübbretje. Kedves megjelenése,
fenomenális táncudása és játé-
kbeli izlése valósággal attrakció-
ja, egyik legfőbb vonzódereje lett
a színtársulatnak. Most pedig
távozik. Miért...?

Tegnap este bucsuzott az
aradi közönségtől a „Legénybu-
csuban“. Az előadás végig *Szeghő*
Lili ünneplésének forró hangu-
latában folyt le. Tapsvihar és vi-
rágoskert fogadta, mikor a szin-
padra jött és tapsorkán kísérte
minden táncát, énekszámát. A
publikum szeretete valósággal
tüntetésben tört ki és minden
taps, minden szél virág, amit ka-
pott, egy-egy tiltakozás volt

arra készítették a nemzetgyűlés el-
nökét, hogy elrendelte, hogy ezen-
tul 10 főnél nagyobb küldöttség az
országgyűlés épületébe nem lép-
het. Az újságírókon történt séret-
mek reparációja már megtörtént.
Karaffiáth Jenő, a nemzetgyűlés
háznagya, a parlamenti hírlapírók
szindikátusa előtt sajnálkozását
tejezte ki a történetek felett.

PÁRIS. A párisi és londoni la-
pok hosszasan foglalkoznak a nyu-
gatmagyarországi incidenssel, va-
lamint a magyar kormány a
rend fenntartására irányuló intéz-
kedéseivel. Általában tárgyilago-
san kezelik a kérdést és elismer-
réssel adóznak a magyar kormány
nak erélyes intézkedéseiről. A
londoni sajtó teljes terjedelmében
közli a londoni magyar követség-
nek ebben az ügyben tett nyilat-
kozatát és egyben utal az osztrák
sajtó higgadt magatartására, ami
azt mutatja, hogy az osztrák hi-
vatalos körök is méltányolják a
magyar kormány őszinte fárado-
zásait. A *Temps* bécsi levelezője
ismertette lapjában az eseménye-
ket és kijelentette, hogy a Bethlen
kormány az erélyes, gyors cselek-
vésében feltétlenül a korrekt felfo-
gás bizonyosságát látják. Az osz-
trákok is számot vetnek a közös
érdekekkel és azokkal az érintke-
zési pontokkal, amely az Ausztria
és Magyarország közötti politikai
szétválást okozta és odaadással
dolgoznak a felmerült ellenértek
kiegyenlítésén.

Szeghő Lili távozására ellen. Hinni
és remélni szeretjük, hogy ez a
távozás nem végleges és a bu-
csuzás csak a téli szezonig szól.

Az előadás többi szereplői
segítették ünneppé szépitni az
estét. *Jakabffy*né, *Barics*, *Sebes-
tyén*, *Faludy*, *Inke*, *Csányi* kar-
mester és a többiek mintaelő-
adásban mutatták be a szép zené-
ji operettet. (s. l.)

A színházi iroda hírei. A „Tra-
viata“ szombat esti előadására nagy
gonddal készül a színház opera-
együttese. A *Traviatában* az aradi
közönség két kedvenc vendégművé-
sze lép fel: *Nicorescu* Laurean a bé-
csi Népopera tagja és *Ruvinszky*
Rafael a clujai (kolozsvári) magyar
színház tenoristája. — Vasárnap es-
te a *Glória* (ATE) sporttelepén tart
előadást a városi színház. A „Lum-
pácius Vagabundus“ vagy „A há-
rom jómadar“ című énekes bohózat
kerül színre, melyben a társulat
egész személyzete szerepel. Az elő-
adást nagy atletikai viadal előzi
meg, előadás után pedig különböző
nagyszerű mutatványok szórakoz-
tatják majd a közönséget. Előadás
után nyílik meg a pályán felállított
játéktér, táncsterem. — A színház
karszemélyzetének jutalomjátékát hét
főn este tartja meg a színház igaz-
gatósa. „Az obsitos“ régi nagy-
szerű operett kerül színre elsőrendű
szereposztásban. Ebből az alkalom-
ból az Aradon időző művészek, *Bar-
ics* Gyula, *Győző* Aliréd, *Novák*

Iren, *Földes* Mihály is fellépnek. —
Kedden este *H. Harmath* Józsa bu-
csuztatja az aradi közönség és tisz-
teletére a színház igazgatósa juta-
lomjátékot rendez. A „Hazatérés“
című francia vigjáték kerül színre
elsőrendű szereposztásban. Az ösz-
szes előadásokra jegyek a színházi
pénztárnál válthatók.

• *Marót* Sándor könyve. Az er-
délyi magyar újságírók egyik legte-
hetségesebbje, *Marót* Sándor volt
aradi hírlapíró, a „Nagyvárad“ ci-
mű lap felelős szerkesztője. Színes
írásai, amelyekben éles megfigyelés
tükröződött és a szív szava szólt
meg, mindig élvezetet szereztek ol-
vasóinak. Írói pályájának egyik fon-
tos állomásához érkezett el most
Marót Sándor: könyvet ad ki. A ci-
me ez lesz: „Nincs halál“. Néhány
izgalmas novelláját és készülő regé-
nyének pompásan megírt részletét
fogja tartalmazni a könyv, amely az
összel jelenik meg. Aradon bizonyá-
ra sokan lesznek, akik érdeklődéssel
várják az Aradról elszármazott író
első könyvét.

Fokozódó drágulás

(Jelentés a hetitől.)

A pénteki hetitől ismét kelte-
metlen meglepetést hozott a köz-
önségnek. A már olyan régen,
sóvárogva várt áresések helyett
ugyanis áremelkedések voltak ta-
paszthatók. Különösen feltűnő
volt a drágaság a gabonapiacra,
ahol a buza métermázsája 400 lei-
re emelkedett. Az élelmiszerpiac
árjai a következők voltak: Tej li-
terje 3 lei, tejfel 12—14 lei, zöldsé-
g 1 kilogramm 8 lei, szőlő 15 lei,
körte 5—8, alma 2—5, egy cső
kukorica 1.25, tojás 1 lei. A liszt-
piacon a mulláslisztért 6 lei 20 ba-
nit kértek, főzliszt 5.60, kenyér-
liszt 4.60 és a korpá 2.50 volt ki-
logrammonként. Az új buza —
mint említettük — 400 lei volt mé-
termázsánként, árpa 360—370,
rozs 350—370, tengeri 370—380
lei volt. Az állatvásáron gyenge
volt a felhajtás. A szarvasmarha
kilogrammonként élsúlyban 6—8
lei, borjú 12—13 lei és a sertés
25—28 lei volt.

A színházi bizottság ülése.

(A szerződéses feltételek vizsgálata.)

Aradváros színházi bizottsága
ma délelőtt ülést tartott, amelyen
Róna Dezső színházigazgató előter-
jesztette a jövő színházi évad le-
szerződötött tagjának névsorát.
A színházi bizottság egy régebbi
ülésén ugyanis határozatot hoz-
zott, amely szerint a színházigazgató
kizárólag olyan tagokat szerződ-
tethet, akik fent tudják tartani a
színház művészi névóját és ennek
felülbíráltása a színházi bizottság
hatáskörébe tartozik. A mai ülés-
sen egyenként bírálták felül a
karszemélyzetben kívül a színház
összes tagjait. A színházi bizott-
ság jóváhagyta az összes új ta-
gok szerződését és a régiek közül
két elsőrendű szerződését el-
utasította.

Vonatösszeütközés Gájba

(Szerencsésen folyt le.)

Könnyen végzetessé válható karambol történt tegnap Gájban az aradi helyi vasút és egy tehervonat között. Tegnap este a Gájba induló kisvasut nekiment egy tolató tehervonatnak és az összeütközés következtében a kisvasut mozdonya felborult és az utána kapcsolt kocsi kiugrott a sinekről és súlyosan megrongálódott. A tehervonat körülbelül 50 méterre ment a kis vasut előtt. A mozdony vezető nem vette észre, hogy a tehervonat hirtelen megállt és visszafele tolatott. A teljes gőzzel robogó kisvasut, mielőtt fékezni lehetett volna, neki ment a visszafele jövő tehervonatnak. A kisvasuthoz két kocsi volt kapcsolva, amelyek teljesen zsúfolva voltak utasokkal. A megrémült utasok az ablakokon keresztül ugráltak ki a kocsikból és csodálatos véletlennek köszönhető, hogy súlyosabb szerencsétlenség nem történt. Az utasoknak nagyobb ijedség és kisebb horzsolások árán sikerült a karambolból megmenekülniük.

Nines magyar propaganda-központ.**A bécsi magyar követség cáfolata**

BÉCS. A bécsi magyar követség megcáfolja azokat a laplireszteléseket, amelyek egy állítólagos magyar propaganda-központtról szólnak. Megcáfolja azt a híresztelést is, mintha Magyarországon egy „Ardeahul” című román lap jelenne meg, amelyet Bécsen keresztül terjesztenek. A követség hangsúlyozza cáfolatában, hogy sem Szemere Pállal, sem Kelemen Bélával, akik Bécsben magyar lapszerkesztők, sem miéle összeköttetésben nincsen.

A tornovai farkasvadászat.

(Több napig tart a vadászat.)

Jelentették volt, hogy a tornovai járásbeli nádasi erdőségekben a farkasok szokatlan módon szaporodtak és már eddig is igen sok kárt tettek a szomszédos községek aprómarha állományában, miért is a vármegyei subprefektus hatósági vadászatot rendelt el. A tornovai járási főszolgabíró f. n. 25-ére meg is hívta a járás jelesebb vadászait, akik Ardelean Miklós birtokos, tornovai adóhivatali osztályfőnök, általánosan ismert sportvadász szakavatott rendezésében a vadászatot nagy apparátussal meg is kezdték. Mig ő a Marosnak tornovai járási oldalán óriási gyűrű alakban vezette a vadászatot, addig a szomszédos radnai járás részén ugyanakkor dr. Cornea radnai főszolgabíró vadásztársasága is aktivitásba lépett. Eddigi eredmény értesülés szerint egy fiatal nőstényfarkas, mely biztató jel a nagy vadászat szenzációs lefolyására. A vadászat több napot fog igénybe venni, melynek eredményére igen nagy érdeklődéssel várnak az egész megve vadászegyletei.

A bajor-német konfliktus. (Egyelőre Ebert személyesen tárgyal.)

BERLIN. A birodalmi kormány ma hosszasan tanácskozott a bajor kormányval szemben tanúsítandó magatartásról és elhatározta, hogy a Bajorországgal való konfliktus elintézését Ebert birodalmi elnökre bizza, aki személyesen fog tárgyalni a bajor kormányval. Ebert elnök első lépése az lesz, hogy *Lerchenfeld* bajor miniszterelnököt felszólítja az ismeretes bajor kormányrendelet visszavonására. Amennyiben a bajor miniszterelnök a felszólításnak nem tenne eleget, a birodalmi elnök élni fog a törvények által reá ruházott jogával és a bajor rendeletet ő maga fogja hatályon kívül helyezni. Arra az esetre, ha a békés megoldás Bajorországgal szemben nem sikerülne, a birodal-

mi kormány úgy határozott, hogy különböző rendszabályokat fog életbeléptetni Bajorország ellen.

BERLIN. A bajor kormányban állítólag megvan a hajlandóság a kompromisszum megkötésére. A bajor kormányban azonban feltételei vannak. Ilyenek az, hogy a birodalmi kormány járuljon hozzá ahhoz, hogy az *állami törvényszék mellé külön bajor tanácsot*, a birodalmi büntetőrendőrségi hivatal mellé pedig külön bajor osztályt szervezzenek.

PÁRIS. A birodalom és Bajorország közötti konfliktust Franciaország nagy figyelemmel kíséri. A franciák szívesen látnák Bajorország elszakadását a német birodalom egységéből, mert ez Németország gyengítését jelentené.

Elásott hullát találtak Bulsesten.

(Gyilkosság féltékenységből, vagy rablógyilkosság?)

A bulsesti csendőrség ma délután egy szenzációs bűnügynek jött a nyomára. *Furdea* Sándor odaváló tekintélyes gazda egy napon eltűnt a faluból. A szomszédainak nem szólt ugyan egy szót sem, hogy el akarna utazni, azonban mindazok, akik látták, hogy a *Furdea* ház le van zárva meg voltak győződve arról, hogy az öreg gazdálkodó bejött Aradra, ahol a lánya férjével van. Tegnap és ma azonban a *Furdea* ház felé járó-kelek irtózatossá büzre lettek figyelmessé, ami az udvar felől csapott az utcára. A gyanakvóbbak azonnal jelentést tettek a csendőrségnek, amely feltörette a ház kapuját. Ekkor rettenetes látvány tárult eléjük. Az udvar egyik szegletében a földből két férfilásár kanykált elő. Mikor közelebb jöttek, megállapíthatták, hogy egy hulla van ott elásva, amit azonban előbb egy zsákba dugtak és úgy földeltek el. A kóbor kutya a rosszul eltemetett hullát azután kiásták és kikezdték. A holttest a nagy hőségben oszlani kezdett és kibírhatatlan büzt árasztott. A csendőrök azonnal hozzáfogtak a holttest agnoszkálásához és így mihamar sikerült megállapítani, hogy a napfényre került holttest *Furdea* Sándor földi porhüvelyének romlásnak indult maradéka. Azonnal megindították tehát a nyomozást, melynek eredménye szerint valószínű, hogy a bűntényt *Furdea* Magyarországon lakó bátyja követte el. Ez az ember legutóbb hosszabb ideig tartózkodott Bulsesten. Itt megismerkedett öccse szeretőjével egy 67 éves *aszsonnyal*, akivel csakhamar ő is összeszűrte a leveit. A két rivális testvér hovatovább összemarakodott a nő miatt. A szitkozódások, civódások, sőt a tettelegességek is mindenmaposakká váltak közöttük. Egyik alkalommal a szomszédok választották szét őket abban a pillanatban, amikor éppen kések-

kel akartak már egymásnak rohanni. Ez az egyik föltevés. A másik szerint az sincs kizárva, hogy az öreg *Furdea* rablógyilkosságnak esett áldozatul. Az aradi ügyészség azonnal elrendelte a rejtélyes bűnügyben a nyomozást, amelynek megejtése végett a vizsgálóbíró holnap fog kiszállani egy bizottsággal a helyszínére.

Poincaré és Lloyd George találkozója.

(Szeptember elején lesz.)

PÁRIS. *Poincaré* francia és *Lloyd George* angol miniszterelnök találkozásáról politikai körökben annak a lehetőségéről beszélnek, hogy a két miniszterelnök tanácskozásának időpontját szeptember elejéig kitolják.

LONDON. A Times annak a véleményének ad kifejezést, hogy a francia és az angol miniszterelnök tanácskozására és annak eredményére kedvezőbb volna, ha rövid pihenőt tartanának. A Times szerint a tanácskozás időpontját szeptember elejét szemelték ki.

A debreceni éhségstrájk.

(Töltött káposzta törte meg.)

A debreceni rendőrség néhány oroszot fogott el, akik azt adták elő, hogy az orosz vörös hadsereg katonái voltak, de megunták a szovjetet és Ukrajnán át Magyarországra szöktek. A debreceni rendőrség egyelőre őrizetbe helyezte ezeket az embereket, mivel nem tudni, nincs-e közöttük bolsevik agitátor. Az elfogott emberek szabadonbocsátásukat kérték és mikor ez nem történt meg, éhségstrájkba fogták.

Az éhségstrájk nagyon rövid ideig tartott. A strájk másodnapján ugyanis kitűnő fogásokat találtak fel az orosz foglyoknak: illos *húsleves* és kitűnő töltött káposzta volt az ebéd. Egy ideig nem nyultak az oroszok az étel-

hez, mikor a leves és töltött káposzta illata elkezdte csiklandozni orrukat, félretéve minden fogadalmat, mohón nekiestek az ebédnek és elfogyasztották. Sőt akad olyan is, aki második adagot is szeretett volna kapni.

**Hozzászólás
Önagysága problémáihoz**

(Harmadik válasz.)

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Mivel mai cikkében felszólítást intéz az aradi hölgyközönséghez, hogy adjon választ a vidéki hölgy cikkére, a tegeződést illetőleg, széreny véleményemet általánosságban a tegeződésről a következőkben adom le:

A társadalmi élet a háború alatt annyira megváltozott, hogy sok olyan szokás, divat, melyre békében még gondolni sem mertünk volna s ezen szokások ellen hiába való minden előítélet, nem lehet változtatni rajtuk, míg maguktól el nem tűnnek. Ez kis városokban is érezhető, azonban nem nyilvánul esetenleg olyan formákban és mértékben. Én ezt a tegeződést is egy divatnak veszem, melyet egy-két évadban felkapnak, aztán mint minden megszokottá válik. Én nem tartom ezt a tegeződést furcsának. A vidéki hölgy cikkében tulajdonképpen fiatal hölgyekről van szó. Ezen hölgyek szerintem csakis a saját társadalmi körüket képező férfakkal tegeződnek, kikkel állandóan együtt vannak, minden összejöveteleken. Ugyszólván egy külön társadalmi kört képeznek, ezeknek tegeződése a legártatlanabb dolog, sőt szinte szükséges is, mert ezáltal a viszony, egy sokkal bizalmasabb, de baráti formába megy át, mely ellen sem apának, de még a férjnek sem lehet kifogása, mivel ugyanezen körben ő is állandóan jelen van s a leány ismerősei, az ő ismerősei is. Sőt ezen tegeződés által keletkezik baráti viszony nagyon sok más akadályozott már meg. A felsőbb köröknek is vannak szokásaik, melyet a polgári osztály bizonyos előítélettel fogad, de aztán ő is átvesz és ezzel a dolog elintézését nyer. Ez az úgynevezett „előítélet”, mely azonban csak nem változtatja meg a világ folyását. A háború folyamán legalább is 20 évet ugrotunk szokásokban, divatban, ezért szokatlan, de már sokkal előrébb haladtunk, hogysen megakadályozhassuk. — Végül csak annyit: A férfiak viselkedése a nőkkel szemben mindig az illető hölgytől függ. Tisztelettel: *Egy aradi leány*.

(Lapunk holnapi számában a változatosság okából egy aradi uriembernek hozzászólását hozzuk. A szerk.)

HIREK.

A cselédhiány.

A háziasszonyok legnagyobb problémája különösen a nyári időszakban: A *Cseléd-kérdés*. Ez a kérdés most fokozott mértékben vált problémává, mert most nemcsak a mezei munkák tartják vissza a falusi parasztleányokat attól, hogy helybe álljanak, hanem egy sokkal súlyosabb körülmény is. Ugyanis egy egészségügyi rendelet jelent meg nemrég, amely kimondja, hogy a cselédek, mielőtt alkalmazásba mennek, hatósági orvosnak kell megvizsgálni, hogy nincs-e az illetőnek fertőző betegsége. Az államrendőrség cselédügyi osztályánál naponta számos falusi leány jelentkezik, de amikor megtudják, hogy meg kell vizsgáltatni magukat, kijelentik, hogy inkább hazamennek. Ez az oka annak, hogy talán még sohasem állott Aradon anynyi háztartás cseléd nélkül, mint ma.

Utolsó figyelmeztetés! Megelégedéssel konstatáljuk, hogy vidéki hátralekos t. előfizetőink a kitűzött határidőre tulnyomó részben kifizették tartozásaikat és ezzel sok kellemetlen zaklatástól és költségektől szabadultak meg. Többen mégis, főleg tisztviselők köréből, azzal a kérelemmel fordultak lapunk kiadóhivatalához, hogy előfizetési tartozásaik bírói uton való behajtásával várjunk eljéig, amikor havi fizetéseiket megkapják. A kiadóhivatal méltányolja a kérelmet és a bírói eljárás bevezetését csak augusztus hó 5-én kezdi meg. Tetemes ügyvédi és bírói költségek alól tehát mentesek lesznek ama vidéki hátralekos t. előfizetőink, akik lapunk kiadóhivatalát levélben értesítik és feladóvevénnyel igazolni tudják, hogy a hátralekos előfizetési díjakat augusztus 5-ig postára adták. További halasztás nincs.

— **Károly trónörökös** Constanzában. Bucuresti. Károly trónörökös Mosoiu tábornokkal együtt Constanzába utazott az új flottabázis megtekintése céljából. (Rador).

— **Bizalmat szavaztak a lengyel államfőnek.** Varsó. Pilsudszky államfőnek 205 szavazattal 187 ellenében bizalmat szavaztak a lengyel parlamentben. A bizalmi kérdés fölvetésekor és a szavazás alatt mindvégig a legizgatottabb hangulat uralkodott a parlament ülésén. A lengyel köztársaság megalakulása óta nem volt példa arra, hogy ilyen izgalmas ülés lett volna mint ez, amelyen kis szavazattöbbséggel bizalmat szavaztak az államfőnek.

— **Sándor János holttestét Székelyföldre vitték.** Marosvásárhely. Sándor János volt magyar belügyminiszter holtteste ideérkezett. Holttestét ideiglenesen a református sir kertben helyezték el, onnan fogják a családi sírboltban elhelyezni.

A magyarországi antant-miss iók feloszlátása.

— Likvidáló bizottság lesz Budapesten. — A magyar aviatika. —

BUDAPEST. A nagykövetek tanácsa elhatározta, hogy a *Budapestre rendelt antant katonai ellenőrző bizottságot szeptember elsején feloszlatja* és csak egy hat tagú *likvidáló bizottságot* hagy Budapesten, melynek a magyar hadseregszervezés és fegyverkezés további ellenőrzése lenne a feladata. A nagykövetek tanácsa rendelkezéséről táviratban értesítette a budapesti katonai ellenőrző bizottságot. A budapesti antant-bizottságának fenn tartásának költségei, eddig közel 500 millió koronára rúgnak, melyet összesen 111 antant-katonai elletásáért fizetett ki a magyar kormány. A visszamaradó háttágu likvidáló bizottság elnöke *Zuccari* olasz tábornok lesz. A likvidálóbizottság összes költségei

— **Az antant még nem ismerte el Konstantin görög királyt.** London. Az alsóházban arra a kérdésre, hogy elismeri az angol kormány Konstantin görög királyt, a külügyi államtitkár kijelentette, hogy annak idején a szövetségesek együttesen foglaltak állást Konstantin görög király uralodása ellen és azóta semmi olyan tény nem történt, ami más elhatározásra bírta volna a szövetségeseket, vagy az angol kormányt. (Rador).

— **Atutalásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank** (Minorita-templommal szemben).

— **Ötvenegy vörhenybeteg** Ineun (Borosjenőn). A megyei orvosi hivatal ma jelentést kapott Ineunról (Borosjenőről), hogy három újabb vörhenymegbetegedés fordult elő. Az újabb esetekkel az eddigi megbetegedések száma ötvenegyre emelkedett.

— **Skorbut Németországban.** Lapjelentések szerint Németországban a pénz elértéktelenedése következtében beállott drágaság s az ezáltal okozott élelmiszeri nehézségek miatt újból fokozott mértékben lép fel a skorbut, amely előbb már csaknem teljesen megszűnt.

— **Schlachta Margit utóda.** A magyar nemzetgyűlés egyetlen női tagja, Kéthly Anna a tegnapi délutáni ülésen tökéletesen rációlt azokra, akik a gyengébb nemet nem szívesen látják a magyar képviselőházban. Nem csoda, hogy a folyosón a kormánypárt korifeusai siettek az elnök között gratulálni a takaros beszédért. Gaál Gaszton, a nemzetgyűlés mindig udvarias elnöke is az elnök között gratulált Kéthly Annának és mosolyogva jegyezte meg:

— **Ha a szociáldemokraták padjairól mindig ilyen beszédek hangzanának el, akkor nagyon meg lennék elégedve.**

Kéthly Anna erre — a sok gratulációra célozva — szerényen megjegyezte:

— **Kedves elnök ur, az én beszédem nagyon tetszett maguknak, de ez nekem nem tetszik. (b.)**

— **Cyprus Görögországhoz csatlakozik.** Athén. A görög nemzetgyűlést október végéig elnapolták. A cyprusi nemzeti tanács egyhangúlag kimondotta, hogy Görögországhoz csatlakozik. (Rador).

— **Poloskairást vállal Lovas lakástisztító, Str. Oltuz (Hős-u.) 30a.**

gei havonként csak 2 és fél millió korona körül lesznek.

BUDAPEST. A kereskedelmi miniszterium légügyi szakosztálya ma átnyújtotta válaszigyzékét a külügyminiszteriumnak az antant magyar légtitalmi rendelkezését feloldó jegyzékére. A jegyzékben három lényeges pont van. A magyar kormány elsősorban a repülőgépvártás jövőbeni ellenőrzésére vonatkozólag kér bővebb felvilágosításokat az antanttól. Másodsorban tiltakozik az antantjegyzékben közölt feltételek ellen, amelyek a magyar polgári aviatika fejlődését lehetlenné teszik. Harmadsorban pedig, ha a nagykövetek tanácsa feltételhez ragaszkodik, kéri, hogy a Magyarországon koncessziót kapott idegen társaságok gépeire is alkalmazzák azokat.

— **A rapallói szerződés.** Belgrád. A minisztertanács az olasz—jugoszláv vizsály ügyével foglalkozott. Konstatálta a minisztertanács, hogy a rapallói szerződés elintézése tetemes kárt okoz Jugoszláviának. A minisztertanácsban általában az a nézet kerekedett felül, hogy az új olasz kormány megalakulása után azonnal a népszövetség intervencióját fogják kérni ebben a kérdésben. (Rador).

— **Visumokat 55 leírt hozunk utlevelekre Clujról vagy Bucurestiből** négyszer heteként a közismert pontossággal. Kelet Hirlapiroda.

— **Haladás előadás ma délután fél hatkor a nyári színházban.**

— **Betegsegélyző egyesületi közgyűlés.** Az Első Aradi Betegsegélyző és Temetkezési Egylet ezúton hívja meg tagjait f. hó 30-án vasárnap délelőtt 10 órakor tartandó közgyűlésére (Izraelita hitközség dísztermében). Tekintettel a tárgysorozat fontosságára, kérjük a tagokat, hogy feltétlenül megjelenjen szíveskedjenek. Az elnökség.

— **Leégett ház Siculán.** A siculai csendőrség ma jelentést tett a megyei prefekturának, hogy Toma Petri odaváló gazdálkodó háza kigyulladt és majdnem teljesen leégett. A kár 10.000 lei. A csendőrség megindította a nyomozást, hogy a gyújtogatást mi okozza.

Magyarországon nincs miniszterválság.

(Vád a szabadkőművesek ellen.)

BUDAPEST. Illetékes helyről megcáfolták az ellenzéki sajtónak azt a hiradást, mintha a földadójavaslat körül támadt állítólagos ellentétek miatt miniszterválság fenyegetne. A cáfolat szerint csupán csak részletkérdésekben vannak ellentétek, amelyek azonban kiegyenlíthetők. Gaál Gaszton házelnök is vádolta azt a hirt, hogy a földadójavaslat miatt le akarna mondani. A nemzetgyűlés mai ülésén az in demnitas vitáját folytatták, melynek során *Bogyó* János keresztény ellenzéki a szabadkőműveséget okolta a nemzet katasztrófájáért. Elsősorban a szociálistáknak támadt neki, akiket haza- és nemzetelleneseknek nevezett. *Pikler Emil* szociáldemokrata: — A szociáldemokraták a pénzeszsákokat támadják! — *Bogyó*

— Ez demagógia! — Az elnök erre figyelmeztette *Bogyót*, hogy ne használjon ilyen inparlamentáris kifejezést.

TA VIRATOK.

Enver basa döntő veresége.

BERLIN. Angorai jelentések szerint *Enver* basa hadseregét a szovjet Bukhara állam egysült hadserege döntőleg megverte

Francia-orosz közeledés. — Szenzációs fordulat.

BÉCS. Szenzációs fordulat állott be Franciaországnak Szovjetország szemből folytatott politikájában. Ugyanis elhatározott dolog már, hogy legközelebb *Csicserin* orosz külügyi népbiztos és a francia kormány kiküldöttje találkozni fognak, hogy a *francia-orosz közeledés* lehetőségét megvitassák. Az érdekes találkozás Svájcban lesz, de ha beutazási nehézségek támadnának, akkor az összejevetelt Tirolban fogják megtartani.

Németország kártérítési kötelezettsége. — Megmarad az eddigi törlesztési részlet.

PÁRIS. A német kormány a kártérítési fizetések ügyében előterjesztett kérelmére szakértői vélemények egyhangúan ki-mondották, hogy Németországnak a kártérítési igényekből származó kötelezettségek teljesítésére ezután is 40 millió arany márkát kell fizetnie.

Az olasz kormányválság. — A szociálisták a fascisták ellen.

RÓMA. Miután *Meda* a kabinetalakításra vonatkozó felzárkást visszautasította, *De Nava* volt tengerészeti miniszter liberális demokrata vállalta el a kabinet megalakítására vonatkozó tárgyalások lefolytatását.

RÓMA. A fascista képviselők kijelentették, hogy pártjuk részvesz az új kormány megalakításában. A szakszervezetek erről értesülve, azt a figyelmeztetést tették közzé, hogy ez esetben a szociálisták azonnal proklamálni fogják az *általános sztrájkot*. (Rador.)

Lázadás Galliciában. — Megölték több magasrangú rendőrtisztot.

BUDAPEST. A „*Neues Wiener Tageblatt*”-nak jelentik Ber-linből: Galiciában a lengyelelles mozgalom nyílt lázadással fejlődött. *Przemyslben* és *Javorában* a rendőrség épületeit, más városokban pedig a pályaudvarokat és a katonai épületeket gyújtották fel. Ukrán bandák felgyújtottak számos lengyel udvarházat is és harcha keveredtek katonai és csendőrrészekkel. *A harcok folyamán több magasrangú rendőrtisztviselőt megölték.*

Az Ir felkelés utolsó napja.

LONDON. Az irországi felkelőket Irország nyugati részében *Mac Kean* tábornok mindjobban visszaszorítja. A felkelés sorában teljes bomlás mutatkozik és a jelek azt mutatják, hogy az *Ir felkelés már az utolsó napjait él.*

Közgazdaság.

Emelkedik a leu.

A táviró ma igen örvendetes híreket hozott pénzünknek a leunak ja vulására vonatkozólag. A leu külföldi javulásának hatása már belföldön is érezhető, mert az idegen valutákat ma már jóval alacsonyabb árfolyamon vásárolták, mint tegnap. Tegnap egy dollárt 162 leuért lehetett kapni, míg ma már csak 158 volt a dollár ára Aradon. Bucurestiben pedig csak 154 lei volt. Ma érte el a leu Budapesten eddig legmagasabb jegyzését: egy leuért 10 és háromnegyed koronát adtak a tőzsdényitáskor. Eddig a leu legmagasabb árfolyama Budapesten, amit csak az utóbbi időben ért el, 10 és fél korona volt. A leu értéke Párisban tegnap óta éppen 35 ponttal javult. A leunak ugy a dollárral szemben való javulása, mint a párisi tőzsdén magassabb árfolyamon való vásárlása arra a reményre jogosít, hogy emelkedése most már állandó lesz, legalább is addig, amíg a többi jobbvalutájú utódállamok valutájának értékét el nem éri. A leu javulása bizonyára éreztetni fogja rövidesen a hatását úgy az iparcikkek, mint az élelmiszek árainak esésében is.

Aradi valutaárak (július 28) dollár 158, márka 32, sokol 3.60, dinár 200, francia frank 14, magyar korona 13. — Kifizetések: Budapest 10.30, Bécs 230, Berlin 30, Prága 60

Bucurestii kurzusok (július 28): márka 33.50, francia frank 13.05, dinár 198, sokol 352, dollár 154, magyar korona 10.50. — Kifizetések: Páris 13, Newyork 158, Prága 358, Berlin 30, Bécs 45, Budapest 10.50.

A leu párisi jegyzése (július 28): 7.85.

Zürichi nyitás (július 28): Berlin 0.99, Newyork 526.25, Milano 24.20, Prága 11.90, Budapest 34, Zágráb 160, Varsó 8.5, Bécs 1.75, osztrák bélyegzett korona 2.

Budapesti nyitás (július 28): dollár 1670, márka 308, leu 10.75, sokol 37.50, dinár 20.30. — Kifizetések: Bucuresti 10.75, Milano 72.50, Berlin 306, Páris 135.00, Prága 37.75, Zürich 315.00, Bécs 4.17.

Zürichi zárlat (július 28): Berlin 0.975, Amsterdam 204.25, London 23.41, Páris 43.65, Milano 24.15, Prága 11.95, Budapest 34, Zágráb 160, Varsó 8.50, Bécs 1.75, osztrák bélyegzett korona 2.

Budapesti zárlat (július 28): Napoleon d'Or 6400, angol font 7300, dollár 1670, francia frank 137.00, márka 304.50, lira 75.00, osztrák korona 4.40, lengyel márka 32, leu 10.50, szokol 38.45, svájci frank 318.00, dinár 20.00. — Kifizetések: Bucuresti 10.30, Milano 74.50, Berlin 307.50, Páris 137.00, Prága 38.15, Zürich 321.50, Bécs 4.20.

= Olasz-német kereskedelmi szerződés. Róma. Az olasz-német kereskedelmi szerződést ma aláírták. A szerződés érvényét természetesen a szokásos ratifikálástól teszik függővé. (Rador).

= A romániai kereskedők külföldi tartozásai. Bucuresti. A kereskedelmi kamarák küldöttsége ma felkeverte a pénzügyminisztert, hogy vele a kereskedők külföldi tartozásaira vonatkozólag tárgyalásokat folytasson. A küldöttség által kiküldött bizottság legközelebb külföldre utazik, hogy az ottani illetékes bankházzal érintkezésbe lépjen. (Rador).

Landauék borzalmas megkínóztatása

(A Landau-ügy katonai vádlottjával.)

BUDAPEST. A Landau-ügy katonai terheltjeinek ügyében is rövidesen meg fogják tartani a főtárgyalást. Danszky Mihály főhadnagyot, akinek borzasztó valatlansági módszereiről az ügy tegnapi tárgyalásán beszélt dr. Sipos Kamilló, zsarolásért és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt állítják a katonai törvényszék elé. A vádirat ellene már elkészült, úgy, hogy már semmi akadályja annak, hogy ügyében a főtárgyalást néhány héten belül megtartsák. Lieszkovszky Pál alhadnagyot és Gonda László tiszthelyettes hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádolja a katonai ügyészség. Gyilkosság vádját nem emeltek ellenük, mert, — mint a vádirat mondja — a gyilkosságra nincs bizonyíték. sőt a nyomozás kétségkívül kimutatta, hogy Landau Adolf borkereskedő öngyilkos lett. A zsarolás vádját azért emelték Danszky ellen mert a vizsgálat megállapította, hogy azért kínózták Landaut, hogy kényszerítsék arra, hogy Dobe Nándorral olyan egyezséget írjon alá, amely harmadfélmillió

A „gyengevaluták” tőzsdépiaca.

Kötegenként árulják a bankjegyeket.

Páris, július 24.

Ha valaki mostanában a tőzsdépalota valamelyik mellékutcájába téved be, különös látvány üti meg a szemét. A járda szélén afajta vásáros állványok vannak felállítva, olyanok amilyeneken bucsukor játékszereket, mézeskalácsot, s másfajta holmit szoktak árusítani. Még az a körülmény is a vásárra vagy a bucsura emlékeztet, hogy az elárusítók hangosan kínálják az áruikat.

— Ide méltóztassék, hölgyeim és uraim, — kiabálják — ide hozzám, itt van a kitűnő áru, nálam lehet a legolcsóbban kapni.

Mikor aztán az ember közelebb ér ilyen állványhoz, meglepetve látja, hogy apró papírcsomagok vannak rajta szép sorjába elhelyezve.

— Parancsoljon, parancsoljon, — támad az elárusító a járóelőkre, — nagyon olcsón adom, 500 darab mindössze 5 frank.

A járóelő csudálkozva kezébe veszi a csomagot s meglepetve kérdi:

— De hát mi ez tulajdonképpen?

Az elárusító gögösen fog a magyarázatba:

— Ebben a csomagban kérem Romanov-rubellek vannak, 500 darab. Az 500 darabot csekély 5 frankért vagyok hajlandó uraságod rendelkezésére bocsátani, de csak azért, mert látom, hogy még külföldi valutákban nem kötött üzletet.

Amikor a Romanov-rubel emlegetésére árnyék borult a tudakozó arcára, az elárusító ezt nyomban észrevette:

— Ó, kérem szépen, — udvariaskodott — van nekem raktáron másfajta pénzem is. Itt vannak például az osztrák koronák. Ebben a csomagban 1000 osztrák korona van. Csekély 70 centime-ért odaadom. Nos parancsolja? Vagy itt van egy másik... Lengyel márka! Jó valuta...

koronás károsodást jelentett volna Landaunak. A hivatalos hatalommal való visszaélés vádját pedig azért emelik Danszky ellen, mert egyes a kelenföldi lakosságban volt foglyok látták, mikor Landaut tetteleg bántalmazta. Lieszkovszky és Gonda ellen pedig azért emelik a hivatalos hatalommal való visszaélés vádját, mert Landau Adolf és fiát a honvédelmi miniszterium elnöki osztályának hivatalos helyiségébe vitték és ott annyi vizet itattak velük, hogy attól rosszul lettek. Azután meg bekenték Landau testét marró folyadékkal, amely égő fájdalmakat okozott nekik. Ezenkívül még más kínzásokkal is fenyegették Landauékát. A vádirat szerint a kínzásokat az azoknál jelenlevő Dobe inszenáta. A katonai törvényszék főtárgyalására tanuként megidézték az ugyanebben a bűnyűgyben a polgári törvényszék előtt álló hat vádlottat és a polgári törvényszék által az ez ügyben kihallgatandó több mint száz tanut. A katonai törvényszék főtárgyalása hetekig fog tartani.

nagyszerű valuta! 3 frank ötvenezer darab. Hány csomagot adjak? ...

Ugyanilyen lármás alkudozások folynak a többi sátraknál is. „Gyenge valutákat” kínálnak eladásra. Egyszerű külsejű emberek a vevők, akik gyakran alku nélkül vásárolnak néhány ezer osztrák, vagy magyar koronát, lengyel márkát és rubelt. A valutás agyba-főbe dicséri az áruját:

— Micsoda, a Romanov-rubel nem jó? Hiszen a Romanovok viszákerülnek az orosz cári trónra és akkor ezerannyit fog ez a rubel érni!

— De hiszen a cárt megölték! — vetette ez ellen az egyik vásárló.

Az elárusító hangos és gunyos kacajra fakadt.

— Megölték? — szól, amikor abbahagyta a nevetést — megölték? S ön elhiszi ezt a mesét? Hiszen ezt csak a bolsik terjesztik, hogy a pénzük többet érjen, mint a jó és hatalmas Romanov-rubel! Sziveskedjék tudomásul venni, hogy a cár öfelsége olyan egészséges, mint a makk és nem adok neki három hónapot, bevonul Szentpétervárra és a rubel, a mit ön nyomorult öt frankért megvásárolt, ötvenezret... 500.000-et fog érni, vagy annyit, amennyit akar.

A valutás ugyanilyen mondókát tud az osztrák koronára és a lengyel márkára is. Az ő szemében a gyenge valuták gyengesége csak ideiglenes, néhány héten belül meggyógyulnak és a vásárlók mind gazdag emberek lesznek.

Csudálatos! A vásárlók szintén ebben a hitben ringatóznak. Megvannak róla győződve, hogy jó üzletet kötöttek s egyszer még az osztrák korona is versenyre fog kelni a dollárral.

A tőzsde titkára, akit ebben az ügyben megkérdeztek, nem tulajdonít nagy jelentőséget a „gyengevaluta”-piacnak.

— Hadd játszanak, hadd mulassanak, — mondotta — miért zavarunk a kedvtelésüket? Kishivatalno-

kok és munkások ezek a spekulánsok és ezzel a néhány frankkal megvásárolták maguknak azt a reménységet, hogy egyszer talán ezeket fogják nyerni! Ez bizony erkölcsösebb mint a lóverseny.

Sport.

— Hová megy Ön vasárnap délután? Ezzel a kérdéssel üdvözlük egymást napok óta az emberek a korzón, kávéházban, vendéglőben, a strandon. A válasz mindig ez: az AAC. Török Gábor-utcai sporttelepére, ahol az AAC. old-boy csapata, az öreg kakasos vitézek mérik össze erejüket először a rendőrtisztekkel, azután a színészekkel. Ez az érdekesnek és izgalmasnak ígérkező football-mérkőzés nagyszámu közönséget fog vonzani a sportpályára, ahol nemcsak sport-verseny, hanem a közönség szórakoztatására katonai és cigányzene is lesz. Mint-hogy az old-boy csapat tagjai városszerte ismert és népszerű urak, érthető, ha a sportkedvelő közönség nagy érdeklődéssel tekint a mérkőzés elé.

Adómentes

sportmérkőzések

(Csak a Központi Sportszövetség tagjai számára.)

A pénzügyminiszteriumtól ma 45,521 szám alatt rendelet érkezett a megyei prefektúrához, hogy azok a sportegyesületek, amelyek a központi Sportszövetségnek tagjai, mentesek a látványossági adófizetése alól. Ez a mentesség csak azokra az esetekre szól, amikor ezek az egyesületek sportmérkőzéseket tartanak. Bállal vagy egyéb mulatsággal egybekötött sportünnepélyek továbbra is látványossági adókötelesek. A rendelet kötelességévé teszi a mentességet igénybevenni kívánó egyesületnek, hogy az adó alól való mentessége dacára előzőleg tegyen jelentést a mérkőzés vagy verseny tartásáról a pénzügyigazgatóságnak és igazolja azt, hogy a sportszövetségnek tagja.

Moz.

* Szombaton utoljára megy „A gardista” az Apolló színházban. A francia történelem legragyogóbb napjaiból készült felvétel: „A gardista” utoljára megy szombaton az Apolló színházban. A darab mély gondolatokkal megépített meséje nagyszerűen jellemzi az akkori kort a maga egyszerűségében és gyarlóságában egyaránt és így egy emberi, esendő világot tár fel a kép azon időkből, amelyet eddig csak történelmi eseményeiből ismertünk és tartottunk heroikusnak. A nagyszerű kép főszereplője Robert Warwick háromszoros alakításban.

* „A szerencse lovagja” az Uránia színházban vasárnap. Az Uránia színház vasárnapi műsorán szenzációs filmdráma kerül bemutatásra „A szerencse lovagja” címen, amely a multimilliomosok káprázatosan fényes világából meríti roppant elmés és eredeti ötleteit. A kép bemutatója minden figyelmet megérdemel és valószínűleg nagy sikert is fog aratni.

Ratenau gyilkosai.— *Kern agyonlőtték.* —

BERLIN. Az orvos vizsgálat kétségtelenül megállapította az egyik gyilkosnak, *Kernnek* a hulláján, hogy *nem lett öngyilkos*, hanem *egy rendőr golyója ölte meg*. A rendőrökre ugyanis, akik *Saaleck* várába akartak behatolni, *Kern* és *Fischer* ismétlődő pisztolyokkal löttek. Erre a rendőrök is kezdtek tüzezni, miközben egy golyó áthatott *Kern* koponyáján. Mint a helyszíni szemle mutatta, azonnal a földre rogyott. Bajtársa erre a szobában levő ágyba fektette és el akarta állítani az erős vérzést. Azonban, miként a jelek mutatják, *Kern* meghalt, anélkül, hogy eszméletre térne volna. Valószínűleg ez *deprimálta Fischer* annyira, hogy fegyvert fogott maga ellen. Elhatározásában bizonyára az is döntő körülmény volt, hogy látta, hogy *hasztalan* volna minden szökési kísérlet.

—————

Apró históriák.

A szakállas asszony. Ez *Tristan Bernard*dal, a híres francia íróval történt, akinek egyik darabját pénteken mutatja be a *Renaissance-színház*. Az író, aki rendkívül szereti a lényelmes utazást, egyik legutóbbi kirándulása alkalmával sans-gène a teljesen íres hölgyzakaszba foglalt helyet. Az egyik állomáson hirtelen kiüvölt a kupé ajtaja és egy hölgy dugja be rajta a fejét, aki megdöbbenve néz a torziorborz fekete szakállas emberre, akire éppenséggel nem számított a hölgyzakaszban.

— *Uram,* — szól a hölgy — *hogyan kerül Ön ide?*

— *Mit akar Ön,* — felelt az író — *nem látja, hogy ez hölgyzakasz?*

A nő szörnyűkődve nézett az íróra, mint aki bizonyos abban, hogy örüttl van dolga. De *Tristan Bernard* mintegy magyarázatképpen újból megszólalt:

— *Né csodálkozzon kérem: én vagyok a szakállas asszony.*

—————

A szerkesztésért:

KÁROLY JÓZSEF

Műk.

Cenzurat: Dr. Román Magos.

—————

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, kik *Rigler József*né szül. *Wolf Anna* mint hűséges feleség, édes anya, nagynya, anyós, testvér, sógornó és rokonok f. hó 27-én végbement temetésén megjelentek, illetve részvétnyilvánítással mélyszégyes fájdalomukat enyhíteni igyekeztek és kik drága halottunk paratálára koszorút és virágosokrol is küldöttek, hálás köszönetünket fejezzük ki. 3462

A gyászoló család.

Apró hirdetések.**Tudnivaló az apróhirdetésekről:**

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 75 ban. Vastagabb betűvel 1 lel 50 bani.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig veszik fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 7 lel 50 bani.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakításban nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

KIADÓHIVATALUNKBA a következő jelzésű levelek érkeztek:

„Barna.”
„Az első.”
„Unom a magányt.”
„Ella.”
„Május 1500.”
„Nyugodt otthon.”
„30 éves.”
„Sürgős.”
„Sofort.”

melyek átvételét kérik.

FEHÉR SZEGFŐ „Még soha” jelígre írja meg, hol, mikor találkozhatunk. 3447

SZÉP KIS ösöke leány óhajta oly ur-ember ismeretséget, ki őt anyagilag támogatná. Leveleket „Katóka” jelígre a kiadóba kér. 3451

Alkalmazás.

NŐS PÓMOLNAR és malomszerelő azonnali belépésre állást keres. Cim a kiadóban. 3416

GYAKORLATTAL bíró jó írásu irodítandó felvétetik. Cim a kiadóban. 5000

A NÉMETSZENTPÉTERI HENGERGŐZ MALOM keres azonnali belépésre egy alacsony és magas nyomású gépre és kondenzátorra vizsgázott gépész. Ajánlatok leati péhez Németszentpéterre küldendők. 3443

AZONNALI BELÉPÉSRE keresetek kereskedelmi érettségivel bíró fiatalember, ki a német és román levelezésben is jártas. Ajánlatokat a fizetési igények megjelölésével „Pakereskedés” jelíge alatt a kiadóba kérek. 3445

FŐZNI tudó mindenese felvétetik. Strada Anton Mocioni (Orov-u.) 5. balra. 12525

KERESKEDELMIT végzett jó és szép írásu fiatalember azonnali felvétetik biztosító társaságnál. Cim a kiadóban. 12526

ÜGYES mindenese szakácsné jó főzéssel felvétetik. Strada Crisan (Karolina-utca) 5. ajtó 7. 12525

VIZVEZETÉKES tanulókat fővezér fizetéssel Schaefer Richard Str. Coasistorului (Batthyány-utca) 17. 3444

ÜGYES SZAKÁCSNÓ augusztus 1-re felvétetik Oncu Péter vendéglős, Pecica (Ópécsk.) 3446

TIZENÖT—TIZENHAT ÉVES egészséges, jó házból való, 2—3 polgárit végzett fiú TANULOUL és egy becsületese, egészséges fiú bolti aszolgának Weinberger ékszerésznél felvétetnek. 3448

GANZ ALLEINSTEHENDE dame würde Mithilfe und Leitung einer Haushalter übernehmen. Ad Administration. 3441

Gyönyörű SZÖNYEG zölde alappal 10.000 lelért eladó. Megtekinthető „VICTORIA” irodában: Piața Avram Iancu 16. (Szabadság-tér.)

FIATAL NŐ (külföldi) perfect francia, ki nyugodt életet óhajt, kis tagu családdal vidékre ajánlkozik. Ajánlatokat „Vidék” jelígre a kiadóba. 3450

Vétel és eladás.

ORPINGTON (fajtiasta fehér) baromfit megvételre keresek. Levélbeli ajánlatokat kiadó továbbít. 3419

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, figurákat, vázákat, szobrokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, festményeket, mindenfajta ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnyegeket, dísztárgyakat és egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique (Bulev. Regina Maria 20. Fischer Eliz-palota.) Alkalmi ajándékok és bevásárlási forrása. 11691

UTIKÖNYVEK, szakmunkák, regények kb. 20.000 kötet, félárban kerülnek eladásra Kerpel könyvtárában. 12661

MINDENKINÉL TÖBBET FIZETÜNK képekért, bronz, márvány és porcellán figurákat, perzsa, szmirna, argamantszőnyegeket, török kendőkért, antik és modern butorokért, zongorákért, modern és antik dísztárgyakért, japán vázákért, régi ezüst és arany műtárgyakért, mindennemű műbecsi régiségekért. Szépművészeti Salon Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) Ortutay-palota. 11911

BEGA CSABA-UTCA 10. számú kisebb magánház sürgősen eladó. 3424

ÚJ BUTORHITEL! Minden hiteles egyén beszerezhet ebédli háló nappali szalon egyes fa- és vasbutorokat, tródai és konyhaberendezéseket divány és matracokat stb. Fizet hetenként 1 lel 1000 után 1 lel 6. CAROL GARAI magazin de mobilje Calea Banatului (Asztalos Sándor-utca) 5. 12031

ALLANDÓ KÉPKIÁLLITÁS Kerpelnél. Ugyanott 20.000 kötet könyv olcsó kiárusítása. 12621

IGEN ELEGANS kiváló gyártmányu alig használt gummikerekű Victoria-hintó eladó. Cim a kiadóhivatalban. 500

EZERJÓFÚ gyomorelixir, páratlan hatásu szer gyomor és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuottság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógyszertár Aradon. 10831

AUTOMOBIL ford, keveset használt, fuvarozási engedéllyel napi 1000 lel bevétel biztosítva van, más vállalkozás miatt sürgősen eladó. Cim Wallinger hirtetőjében. 12389

EBÉDLŐ, hátszoba berendezés eladó. Cim: Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 20a) földszint balra. 12389

MÉH vassz kisebb és nagyobb mennyiségben veszünk. Fedol vegyszeti gyár, Str. Dobra (Bookó-u.) 5. 12526

Ingtalan.

STRADA CATATE VECHÉ (Óvár-utca) 7. számú kettős ház feltánc olcsó áron eladó. Bővebbet Frank cukrászdában Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) 3395

STRADA IERNEI (Tél-utca) 4. számú ház eladó. 3420

ELADÓ Strada Grigorie Alexandrescu (Borosényi-utca) 48. számú ház. 3438

STRADA OTUZ (Illés-utca) 56a) számú ház olcsón eladó. 3449

Különféle.

Ha nem akar hirdetésével a kiadóhivatalba fáradni úgy feladhatja a következő helyeken:

WALLINGER ISTVÁN hirdetésfelvételi irodája Str. S. Brancovici (Lázár Vilmos-utca.)

„KELET” hírlapfelirás és hirdetésfelvétel irodája Str. Alexandri (Salacz-utca) 1.

HAASZ ügyvédsége Strada Romanului (Zrínyi-utca) 6.

MANDL Boulevardul Regelé Ferdinand I (Boros Béni-tér) 15 szám alatti papirtízlet.

SZIRMAI adásvételi irodája Str. Tribunalu Axente (Damjanich-utca) 14.

H. KLEIN MÓR könyvkereskedésében Boulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 13.

„VICTORIA” általános kereskedelmi iroda Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) 16.

AUTOGEN FORRASZTAST

szállás

VASIPAR R. T.

vasöntöde és gépgyár

Arad.

12880

BRILLIANS

arany és ezüst árukat magas áron vesznek.

KÖVEKET,**KUN, ékszerész.**

12017

Használt ólom
megvételre keresetlik.

GYŰMÖLCS-BEFŐITŐK,

barack- és gyümölcsmarmalade, eredeti és cukrozott gyümölcs, bor-só-, bab- és főzelékkonzervek garantált kivittel, legolcsóbb napi áron állít. 3442

Lukács Rózsa konzervkivitel BUDAPEST, VII. Almásy-tér 7. sz. Isteruban telefon: 1. 124—51.

„Reclama” No. 3138

UTLEVELEK

GYORS ES CSINOS BEKÖTESET VALLALIA

AZ

ARADI KÖZLÖNY
KÖNYVKÖTÉSZE

Minden pénzt megér az Aradi Közlöny apróhirdetése.